

NR 6/402
październik 2019

Solidarność

ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO

ISSN 1505-7984

PISMO ZARZĄDU REGIONU ZAGŁĘBIE MIEDZIOWE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

35.

rocznica

**męczeńskiej
śmierci
bł. ks. Jerzego
Popietuszki**

16 września br. w siedzibie Regionu w Legnicy odbyło się Szkolenie podstawowe na temat rozwoju NSZZ „Solidarność”. Podczas zajęć poruszono sprawy dotyczące wpływu sposobu działania liderów na kondycję Związku, omówiono metody identyfikowania i rozwiązywania problemów pracowniczych, zastanawiano się nad czynnikami determinującymi pozycję Związku w firmie i sposobami diagnozowania przeszkód utrudniających rozwój organizacji. Na zakończenie uczestnicy poznali jedną ze strategii pozyskiwania nowych członków Związku. W zajęciach wzięli udział członkowie organizacji w: Straży Miejskiej w Legnicy, Energetyce Sp. z o.o. w Lubinie, KGHM ZANAM S.A. w Polkowicach, TUW Cuprum w Lubinie, PKP Cargo DZS Zakład w Legnicy, MOPS-ie w Legnicy i Lear Corporation Poland II Sp. z o.o. Oddział w Legnickim Polu. Zajęcia przeprowadziła Ewa Kosiorowska.

Lider dialogu autonomicznego – część 2

W dniach 17 – 19 września br. odbyło się szkolenie Lider dialogu autonomicznego – część 2. Szkolenie odbyło się w siedzibie Regionu Zagłębie miedziowe NSZZ „Solidarność” w Legnicy. Wzięli w nim udział członkowie władz wykonawczych organizacji w: Straży Miejskiej w Legnicy, Energetyce Sp. z o.o. w Lubinie, MOPS-ie w Legnicy, KGHM ZANAM S.A. w Polkowicach, TUW Cuprum w Lubinie, PKP Cargo DZS Zakład w Legnicy i Lear Corporation Poland II Sp. z o.o. Oddział w Legnickim Polu.

Cele warsztatów:

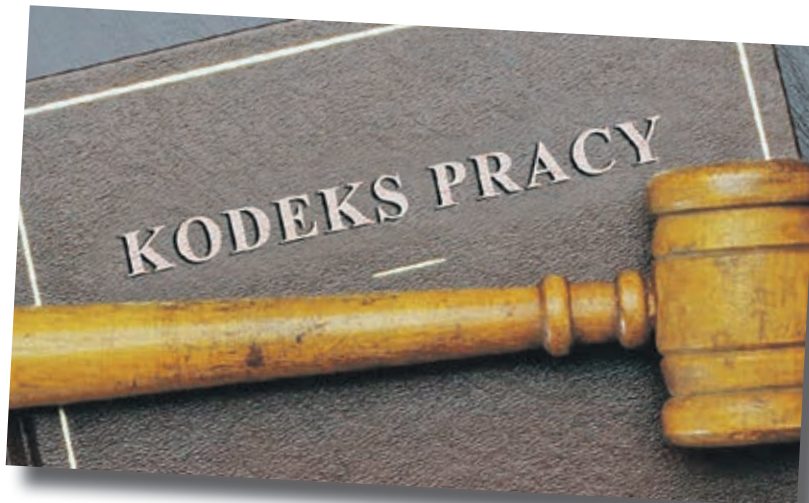
- rozwinięcie umiejętności analizowania procesu komunikowania się;
 - pogłębienie wiedzy o rozwiązywaniu konfliktów;
 - zastanowienie się nad sposobami i znaczeniem przekazywania informacji członkom związku i pracownikom;
 - przypomnienie wiedzy na temat SIP i komisji bhp.
- Zajęcia przeprowadzili Ewa Kosiorowska i Paweł Chabiński.

Zmiany w Kodeksie pracy

Zmianami objęto kwestie równego traktowania pracowników, ochrony osób korzystających z uprawnień rodzicielskich, mobbingu, wydawania świadectw pracy, terminu przedawnienia roszczeń ze stosunku pracy.

Przepisy Kodeksu pracy (dalej wymieniany jako: k.p.) zostały podane nowelizacji, ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1043), a ich celem jest ułatwienie pracownikom realizacji uprawnień pracowniczych. Zmianami objęto kwestie równego traktowania pracowników, ochrony osób korzystających z uprawnień rodzicielskich, mobbingu, wydawania świadectw pracy, terminu przedawnienia roszczeń ze stosunku pracy. Nowe regulacje zaczęły obowiązywać od 7.09.2019 r.

Najistotniejsza zmiana nastąpiła w przepisach art. 113 i 183a k.p. Wykreślony został zwrot „a także bez względu na” i tym samym został otwarty katalog przesłanek uzasadniających dyskryminację. Z brzmienia tych przepisów sprzed nowelizacji chodziło o jakąkolwiek dyskryminację w zatrudnieniu, bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy. Rozwinięciem tej zasady jest art. 183a § 1 Kodeksu pracy, który opierając się na tych samych kryteriach nakazywał równe traktowanie pracowników w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostę-

pu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W kontekście linii orzeczniczej sądów wynikało, że ww. zwrot „a także...” pozwalał na przyjęcie, że przykładowe wymienienie przyczyn dyskryminacji („w szczególności”) ma zastosowanie tylko do tej pierwszej grupy. W praktyce pracownik wywodzący swoje roszczenia z faktu naruszenia wobec niego zakazu dyskryminacji musi przytoczyć okoliczności uprawdopodobniające gorsze traktowanie spowodowane niedozwoloną przyczyną określoną właśnie w art. 183a k.p. Jeżeli pracownik udowodni ten fakt przed sądem, wówczas przysługuje mu roszczenie odszkodowawcze; jeżeli pracownik nie byłby w stanie wykazać co najmniej jednej z ww. przesłanek – a tym samym, że miała miejsca dyskryminacja – roszczenie odszkodowawcze mu nie

przysługuje. Tak było do .09.2019 r. Po tej dacie każde nieuzasadnione obiektywnymi przyczynami nierówne traktowanie pracowników będzie uznawane za dyskryminację, co ma przełożenie na powstanie roszczenia dszkodowawczego.

Kolejna istotna modyfikacja polega na rozszerzeniu kręgu pracowników, którym przysługuje prawo żądania odszkodowania od pracodawcy w związku z mobbingiem. Na gruncie prawa polskiego definicję mobbingu zawiera art. 943 § 2 Kodeksu pracy.

Zgodnie z treścią tego przepisu mobbing oznacza działania lub zachowania dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko pracownikowi polegające na uporczywym i długotrwałym nękaniu lub zastraszaniu pracownika wywołujące u niego zaniżoną ocenę przydatno-

ści zawodowej, powodujące lub mające na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika, izolowanie go lub wyeliminowanie z zespołu współpracowników.

W myśl art. 943 § 3 Kodeksu pracy pracownik, u którego mobbing wywołał rozstrój zdrowia, może dochodzić od pracodawcy odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Z kolei pracownik, który wskutek mobbingu rozwiązał umowę o pracę, ma prawo dochodzić od pracodawcy odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalone na podstawie odrębnych przepisów (art. 943 § 4 Kodeksu pracy).

Powyższe oznacza, że pracownik chcący wystąpić z powództwem o odszkodowanie z tytułu mobbingu musi uprzednio rozwiązać stosunek pracy ze wskazaniem mobbingu jako przyczyny.

Nadany nowelizacją obecny kształt przepisu art. 943 § 4 k.p. umożliwia dochodzenie od pracodawcy odszkodowania także w sytuacji, gdy pracownik nie rozwiązał stosunku pracy, ale na skutek stosowanych wobec niego działań mobbingowych poniósł konkretną szkodę. Tym samym pracownik może ubiegać się o odszkodowanie w dwóch przypadkach, tj. w razie rozwiązania wskutek mobbingu umowy o pracę oraz w razie wyrządzenia mu w rezultacie stosowania mobbingu szkody, niezależnie od tego, czy stosunek pracy nadal trwa czy też został on rozwiązany przez pracodawcę.

apl. radc. Wojciech Kubisztal

Europejska płaca minimalna – dyskusja coraz bardziej gorąca!

W wystąpieniu przed Parlamentem Europejskim, poprzedzającym głosowanie nad jej kandydaturą, na przewodniczącą Komisji Europejskiej Komisji Ursula von der Leyen wskazała na szereg inicjatyw które będą bezpośrednio oddziaływały na życie mieszkańców UE. Jest to dążenie do pełnej implementacji Europejskiego Filaru Praw Socjalnych, potrzeba wprowadzenia wspólnego ubezpieczenia od bezrobocia w sferze euro, działania na rzecz równości płac kobiet i mężczyzn a także Green Deal – kompleks działań związanych ze zmianą klimatu i wyzwaniem ekologicznymi.

Jednakże tematem który najbardziej wszystkich zelektryzował, w tym związki zawodowe i organizacje pracodaw-

ców, jest zapowiedź wprowadzenia w ciągu pierwszych 100 dni urzędowania europejskich ram prawnych dla płacy minimalnej. Ursula von der Leyen wyraźnie podkreśliła, że każdy pracownik zatrudniony w Unii w pełnym wymiarze czasu pracy powinien otrzymywać wynagrodzenie pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb i realizujące prawo do godności człowieka i jego rodziny. Jednocześnie zadeklarowała, że Komisja Europejska podejmując konkretne działania musi brać pod uwagę zróżnicowanie stosunków przemysłowych w poszczególnych państwach członkowskich. W debacie najczęściej wskazuje się, na odniesienie płacy minimalnej do 60% przeciętnej lub mediany płacy w danym państwie członkowskim.

Europejska Konfederacja Związków Zawodowych EKZZ oraz federacje branżowe zastanawiają się obecnie nad wypracowaniem stanowiska w tej ważnej kwestii. 7 października odbyło się posiedzenie Komitetu koordynacji rokowań zbiorowych i płac EKZZ poświęcone w dużej części inicjatywie przewodniczącej Komisji. – Dyskusja była bardzo gorąca szczególnie w odniesieniu do tego, jaki instrument prawny na poziomie byłby odpowiedni – mówi Sławomir Adamczyk, reprezentujący w komitecie polskie organizacje związkowe - my optujemy za dyrektywą, ale niektóre organizacje obawiały się, że może to narużyć ich autonomię negocjacyjną w odniesieniu do płac.

Dla EKZZ kluczowe jest powiązanie problematyki płacy

minimalnej z wzmocnieniem rokowań zbiorowych w szczególności w wymiarze sektorowym. Ich zapaść obserwujemy na przykład w Polsce. Komitet prawa pracy i rynku wewnętrznego EKZZ w dniu 10 października analizował prawne uwarunkowania możliwości podejmowania na szczeblu unijnym inicjatyw legislacyjnych w sprawie płac. W ocenie Barbary Surdykowskiej z Biura Ekspertckiego KK już obecnie Komisja Europejska de facto oddziałuje na wynagrodzenia w państwach członkowskich poprzez mechanizm Semestru Europejskiego. Przeciwnicy potencjalnej unijnej regulacji nie powinni więc wskazywać na treść art. 153 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który w ust. 5 wyłącza z kompetencji unijnych pła-

ce, zrzeszanie się, strajk i lokaut jako argumentu przesadzającego o braku możliwości podejmowania działań przez Komisję w obszarze płac.

– Dla EKZZ jest bardzo ważne aby z nowej regulacji wyraźnie wynikało, że płaca minimalna musi obejmować wszelkie kategorie pracowników (nie możemy mieć do czynienia z wyłączeniami na przykład ze względu na wiek pracownika) oraz że wszelkie dodatki (związane ze szczególnymi warunkami pracy, praca w nocy itp.) muszą być doliczane do płacy minimalnej, a nie wchodzić w jej zakres – zwraca uwagę ekspertka.

Stanowisko EKZZ zostanie wypracowane podczas posiedzenia Komitetu Wykonawczego organizacji, który zbierze się 22 października. (KK NSZZ "S")

PEZ – Start cyklu Podstawowe Elementy Zarządzania

28 września br. odbył się Start cyklu Podstawowe Elementy Zarządzania. Podczas pierwszego spotkania uczestnicy poznali credo i program cyklu, dokonali autoprezentacji, zaznajomili się z regułami obowiązującymi podczas szkoleń i wypełnili niezbędne dokumenty. Spotkanie poprowadziła Ewa Kosiorowska. Podstawowe Elementy Zarządzania to szereg szkoleń przeznaczonych dla osób, które chcą wzbogacić swoją wiedzę o zarządzaniu organizacjami. Kurs przygotowuje do lepszego zarządzania organizacją związkową oraz oceniania sytuacji firmy w oparciu o zdobytą o niej wiedzę. Trwa ponad rok. Składa się z 2 jednodniowych i 11 dwudniowych sesji: Start cyklu PEZ, Elementy zarządzania wg McKinsey & Co., Zarządzanie sobą, Zarządzanie zespołem i grupą, Zarządzanie społecznością, Zarządzanie strategiczne, Podstawy komunikacji społecznej (2 sesje), Elementy rachunkowości, Prawo pracy, Negocjacje racjonalne (2 sesje), Ewaluacja cyklu. W edycji 2019/2020 biorą udział przedstawiciele Związku z Energetyki Sp. z o.o. w Lubinie, Lear Corporation Poland II Sp. z o.o. Oddział w Legnickim Polu, WPEC-u w Legnicy S.A., Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Jaworze, Huty Miedzi, Głogów i Zakładów Górnictwa „Lubin” – oddziałów KGHM Polska Miedź S.A.

Szkolenie okresowe dla SIP w PeBeKa S.A. w Lubinie

W dniach 21 – 23 października br. w Lubinie, społeczni inspektorzy pracy z Przedsiębiorstwa Budowy Kopalń PeBeKa S.A. w Lubinie, uczestniczyli w Szkoleniu okresowym dla społecznych inspektorów pracy. Zajęcia dotyczyły:

- * prawnej ochrony pracy, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w przepisach kodeksu pracy i przepisach wykonawczych oraz organów państwowej kontroli nad warunkami pracy – prowadzący – inżynier ds. bhp;

- * technicznej ochrony pracy ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki branży, w której działają społeczni inspektorzy pracy; analizy przyczyn wypadków przy pracy i chorób zawodowych; dochodzeń powypadkowych; metodyki kontroli zagadnień technicznej i prawnej ochrony pracy – zajęcia przeprowadził doświadczony społeczny inspektor pracy z ZG „Rudna”.

Ponadto przedstawiciele firm Alfa i Omega S.J. w Głogowie i 3M Sp. z o.o. we Wrocławiu zaprezentowali sprzęt i środki ochrony osobistej.

Szkolenie podsumował Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy z PeBeKa S.A.

Zło dobrem zwyciężaj.

Rocznica śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki

W Parszowicach miejscowa wspólnota oraz przedstawiciele NSZZ Solidarność Regionu Zagłębie Miedziowe kolejno raz modlili się za przyczyną bł. ks. Jerzego Popiełuszki.

Tutaj Kapelan Solidarności odprawił jedną ze swoich mszy prymicyjnych. Tym razem liturgii przewodniczył i wygłosił kazanie ksiądz Maciej Wesołowski.

- Błogosławiony ks. Jerzy, pomagaj nam wszystkim być człowiekiem, każdemu z osobna i wszystkim w naszej Ojczyźnie, w tym czasie który przeżywamy! - Apelowal kaznodzieja, nawiązując do przykładu życia umęczonego Kapłana. We Mszy świętej uczestniczyli przedstawiciele NSZZ „Solidarność” z przewodniczącym Bogdanem Orłowskim. Sześć pocztów sztandaryowych. Obecni

także byli parlamentarzyści oraz przedstawiciele władz samorządowych.

Delegacja Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” (Energetyka Lubin i MPK Legnica) uczystniczyła również w uroczystościach rocznicowych w Warszawie.

Bohaterowie opozycji niepodległościowej

– Trzeba było bardzo długo czekać, kilkadziesiąt lat, żeby wolna i niepodległa Polska odnalazła bohaterów z tamtych lat, z tamtych dni, kiedy ramię w ramię walczyliśmy z determinacją i nadzieją, że można zmienić Polskę i odzyskać niepodległość – powiedziała w Lubinie marszałek Sejmu Elżbieta Witek podczas uroczystości w wręczenia odznaczeń państwowych. 7 września w Centrum Kultury „Muza” Krzyżem Wolności i Solidarności uhonorowanych zostało 20 mieszkańców Zagłębia Miedziowego, w tym sześcioro pośmiertnie, a wśród nich ofiary Zbrodni Lubińskiej.

Marszałek Sejmu podkreśliła podczas uroczystości, że jej pokolenie walczyło o wolną Polskę. – Trzeba było zdać egzamin, czy pogodzić się ze stanem wojennym, czy walczyć. Spora grupa walkę podjęła w podziemiu Solidarnościowym. Często byli to ludzie potem przez lata zapomniani. To dziś ich poszukujemy – mówiła Elżbieta Witek.

Marszałek Witek podkreśliła również znaczenie Kościoła w walce z komunistyczną dyktaturą. – Otworzył swoje drzwi dla nas. To tam mogliśmy usłyszeć prawdę i mogliśmy się modlić o to, żeby

czarny okres stanu wojennego się skończył jak najszybciej, żeby Polska była znowu wolna. To była jedyna ostoja polskości – podkreśliła.

Na zakończenie Elżbieta Witek podziękowała zebranych działaczom niepodległościowym za ich walkę, bez której nie byłoby wolnej Polski. – Przy takich uroczystościach pamiętamy także i oddajemy hołd tym, którzy o wolną Polskę walczyli, a ich między nami już nie ma – zakończyła.

Jednym z odznaczonych w Lubinie jest ks. Wiesław Migdał, który zabrał głos w imieniu

uhonorowanych. – Nie uważamy się za bohaterów. Bohaterami są ci, co poświęcili swoje życie w walce o wolną, niepodległą ojczyznę. Ale rozpięta nas nieklamana radość, że została zauważona i doceniona zwykła szara codzienność. Bo przecież kochać matkę-ojczyznę to nasz obowiązek – powiedział duchowny.

Po ceremonii odznaczenia odbył się specjalny pokaz filmu fabularnego z 2019 r. „Rykoszety” przedstawiającego tragiczne wydarzenia z sierpnia 1982 r. w Lubinie.

Organizatorem wydarzenia była Delegatura Instytutu Pamięci

Narodowej we Wrocławiu i powiat lubiński.

Krzyż Wolności i Solidarności został ustanowiony przez Sejm 5 sierpnia 2010 r. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 r. przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Odznaczeniem tym honoruje się osoby, które w latach 1956-1989 walczyły z systemem komunistycznym.

W uroczystości uczestniczył Bogdan Orłowski przewodniczący Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”.

Dziś odznaczeni zostali: Stanisław Tadeusz Leśniewski, Edward

Rewers, ks. Wiesław Migdał, Henryk Strzyż, Janusz Romaniszyn, Zbigniew Dudek, Franciszek Józef Kamiński, Henryk Karaś, Wiesław Julian Leśniński, Bogdan Franciszek Nuciński, Stanisław Honc, Franciszek Delimata, Ireneusz Nowak i Józef Wranik.

Ponadto sześć osób otrzymało Krzyż pośmiertnie: Andrzej Trajkowski, Michał Adamowicz, Mieczysław Poźniak, Seweryn Szkudlarek, Antoni Cydzik i Zbigniew Łakowski. Odznaczenia odebrali członkowie ich rodzin.

www.sejm.gov.pl/o

Delimata Franciszek

Pan Franciszek Delimata został aresztowany 31 sierpnia 1984 roku w Lubinie, w trakcie manifestacji z okazji rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”, za zerwanie flagi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Do 18 października 1984 r. przebywał w Zakładzie Karnym we Wrocławiu, następnie 30 stycznia 1985 r. wyrokiem Sądu Rejonowego w Lubinie został skazany na 1,5 roku pozbawienia wolności z zawieszeniem na 3 lata.

Kamiński Franciszek

Pan Franciszek Kamiński był członkiem NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Górniczych „Rudna” w Lubinie. 14 grudnia 1981 roku w miejscu pracy zorganizował strajk i kierował nim do 17 grudnia. Po zakończeniu strajku, przebywając w ukryciu kontynuował działalność podziemną, m.in. pełnił funkcję przewodniczącego Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. Redagował oraz drukował nielegalne czasopisma: „Biuletyn Informacyjny Stanu Wojny”, „Zagłębie Miedziowe”, kolportował „Z dnia na dzień”. 24 lipca 1982 r. został aresztowany i zatrzymany w Areszcie Śledczym w Legnicy, a następnie 22 października 1982 r. wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Legnicy został skazany na 1,5 roku więzienia w zawieszeniu na 3 lata. Do 13 stycznia 1983 r. przebywał w Areszcie Śledczym we Wrocławiu. W latach 1984–1989 Franciszek Kamiński należał do Międzyzakładowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Zagłębie Miedziowe. Współpracował z „Solidarnością Walczą”. Był autorem artykułów oraz redaktorem naczelnym w pismach podziemnych: „Wolny głos”, „Swojak”, „Miedziak”. W związku z prowadzoną działalnością był kilkakrotnie zatrzymywany i przesłuchiwany.

Karaś Henryk

Pan Henryk Karaś był zaangażowany w działalność opozycyjną jako pracownik Zakładów Górniczych „Cuprum” KGHM w Lubinie. Od września 1980 r. należał do NSZZ „Solidarność” oraz był tam członkiem Komitetu Założycielskiego i Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”. 15 grudnia 1981 r. Henryk Karaś zorganizował w Zakładach Górniczych „Cuprum” wiec, w trakcie którego ogłoszono przyłączenie się do strajków.

W następstwie tego wydarzenia został 19 grudnia 1981 r. zwolniony z pracy. W latach 1982–1984 angażował się w pomoc rodzinom osób represjonowanych, zbierał składki oraz zajmował się kolportażem podziemnej prasy, m.in. „Zagłębie miedziowe”, „Z dnia na dzień”, „Solidarność Walcząca”. W roku 1984 założył Stowarzyszenie Salezjańskich Pomocników Kościoła, zrzeszające m. in. członków podziemnej „Solidarności”, gdzie prowadził działalność charytatywną oraz organizował spotkania z przedstawicielami świata kultury i polityki. Za udział w przygotowaniach do obchodów rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” został 31 sierpnia 1984 r. aresztowany. 1 września uciekł z Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych, za co 28 stycznia 1985 r. wyrokiem Sądu Rejonowego w Legnicy został skazany na 8 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 1,5 roku.

Leśniński Stanisław

W latach 1982–1986 Stanisław Leśniński był represjonowany przez funkcjonariuszy Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Lubinie. Jego udział w rozpowszechnianiu idei NSZZ „Solidarność”, kolportaż niezależnych wydawnictw i znaczków oraz pomoc potrzebującym były przyczyną wielokrotnych przesłuchań oraz rewizji.

Ks. Migdał Wiesław

Ludzi Pracy, organizowane były msze św. za Ojczyznę i darów dla osób represjonowanych i ich rodzin,

Nowak Ireneusz

Śledczym we Wrocławiu. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Legnicy został skazany na 3 lata.

Odległościowej **uhonorowani**

Ksiądz Wiesław Migdał był w okresie między 13 grudnia 1981 r. a 4 czerwca 1989 r. kapłanem NSZZ „Solidarność” w Lubinie. Wspierał mieszkańców miasta zaangażowanych w podziemną i jawną działalność opozycyjną, udzielał schronienia osobom poszukiwanym przez władze. W prowadzonej przez księdza Wiesława Migdała parafii pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w Lubinie działało Duszpasterstwo

związków. Za jego zgodą i wiedzą prowadzono kolportaż niezależnej prasy oraz ulotki.

Pan Ireneusz Nowak był członkiem NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Naprawczych Maszyn Górniczych KGHM w Polkowicach. 14 grudnia 1981 roku na terenie miejsca pracy wraz z innymi pracownikami zorganizował strajk okupacyjny. Strajk ten stłumiono w nocy z 14 na 15 grudnia 1981 r., a członków Komitetu Strajkowego aresztowano. Ireneusz Nowak do 20 stycznia 1982 roku przebywał w Areszcie

Środzkiego w Legnicy został skazany na 1 rok wię-

Nuciński Bogdan

Pan Bogdan Nuciński w okresie od 1984 r. do 1989 r. był działaczem podziemnych struktur „Solidarności” pod nazwą Tajna Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Zakładów Górniczych „Lubin”. Był inicjatorem oraz redaktorem biuletynu „Uskok”, wydawanego w Lubinie przez TKZ NSZZ „Solidarność” od stycznia 1988 r. do kwietnia 1989 r. Zajmował się zbiorcami składek członkowskich. Utrzymywał i rozwijał kontakty z innymi strukturami „Solidarności”. Ponadto, kol-

portował prasę i literaturę niezależną, w tym biuletyn „Uskok”, początkowo jedynie w Zagłębiu Górniczym w Lubinie, a następnie w innych zakładach Kombinatu Górniczo-Hutniczego Miedzi oraz we Wrocławiu.

Rewers Edward

Pan Edward Rewers w latach 1974–1981 pracował jako górnik-operator w Zakładach Górniczych Rudna KGHM Lubinie. Od października 1980 r. był członkiem Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w swoim zakładzie pracy. W dniach 14–17 lipca 1981 r. Edward Rewers był uczestnikiem strajku w ZG „Rudna”, następnie członkiem Zakładowego Komitetu Strajkowego i Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. W konsekwencji czego został zatrzymany i w dniach 19–24 XII 1981 r. przetrzymywany w Areszcie Śledczym w Lubinie, a następnie w Legnicy. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego z 24 lutego 1982 r. został skazany na 1,5 roku więzienia w zawieszeniu na 3 lata oraz karę grzywny. W związku z prowadzoną działalnością został zwolniony z pracy i objęty zakazem pracy w górnictwie do 1989 r. Pomimo wcześniej doznanych represji Edward Rewers kontynuował działalność opozycyjną. Aktywnie uczestniczył w kolportażu pism niezależnych, takich jak: „Zagłębie Miedziowe”, „Biuletyn Dolnośląski”, „Tygodnik Mazowsze”, „KOS”, „CDN”, „Wola”, „Bratniak”. Współorganizował też pomoc dla represjonowanych i ich rodzin w Lubinie. Od 1984 r. należał do Salezjańskich Społecznych Pomocników Kościoła oraz Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy parafii Matki Boskiej Częstochowskiej w Lubinie. Ze względu na swoją działalność opozycyjną Edward Rewers znajdował się w ciągłym zainteresowaniu Służby Bezpieczeństwa.

Odznaczenia pośmiertnie otrzymali

Adamowicz Michał

Pan Michał Adamowicz pracował na stanowisku elektryka w Zakładach Górniczych w Lubinie. Był jednym z członków „Solidarności”. Zmarł 5 września 1982 r. w wyniku ran postrzałowych głowy, odniesionych podczas tłumienia przez milicję demonstracji w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie. Osierocił dwoje dzieci. (Krzyż odebrała córka Agnieszka Pająk)

Poźniak Mieczysław

Robotnik w „Elektromontażu” w Lubinie. Zginął 31 sierpnia 1982 r. od rany postrzałowej w brzuchu podczas rozpędzania przez oddziały milicji demonstracji w Lubinie. (Krzyż odebrała mama Mieczysława Poźniaka)

Szkudlarek Seweryn

Pan Seweryn Szkudlarek w latach 1967–1968 pracował w Przedsiębiorstwie Robót Górniczych w Gliwicach, a od 1974 do 21 grudnia 1981 r. sztymar w Przedsiębiorstwie Budowy Kopalń w Lubinie. W sierpniu 1980 r. uczestniczył w strajku w PBK Lubin; we wrześniu 1980 r. został przewodniczącym Komisji Założycielskiej „S” w PBK Lubin, od 1 lutego 1981 r. był przewodniczącym KZ oraz wiceprzewodniczącym KKK Górnictwa „S” w Katowicach. W dniach 14–17 grudnia 1981 r. uczestniczył w strajku w Zakładach Górniczych Rudna. Był członkiem MKS. 21 grudnia 1981 r. został zwolniony z pracy, otrzymał zakaz pracy w zawodzie do października 1989 r. Od 21 grudnia 1981 do 12 stycznia 1982 r. przebywał, w ukryciu, w Polkowicach. Od 17 grudnia 1981 r. (do 1989 r.) pełnił funkcję przewodniczącego TKZ w PBK Lubin. 2 marca 1982 r. został aresztowany za udział

w strajku i działalność podziemną. 20 marca 1982 r. został internowany w AŚ w Legnicy, od 29 marca 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia w Głogowie, od 8 czerwca 1982 w Nysie, od 30 lipca 1982 r. w Grodkowie, od 27 października 1982 r. ponownie w Nysie, od 10 listopada 1982 r. w Strzelinie, od 3 grudnia 1982 r. ponownie w Grodkowie, od 15 grudnia 1982 r. ponownie w Nysie. 23 grudnia 1982 r. został zwolniony. 31 grudnia 1982 r. śledztwo umorzono z braku dowodów. W latach 1983–1989 współpracował z Solidarnością Walcząca; kilkanaście razy był rewidowany i przesłuchiwany w Lubinie oraz w Okrągłej. Seweryn Szkudlarek zakładał i działał w podziemnych strukturach „S” w woj. tarnobrzeskim. 9 czerwca 1983 r. został aresztowany, następnie przetrzymywany w AŚ w Legnicy i we Wrocławiu. W konsekwencji skazany przez Sąd Rejonowy w Jaworze. Od 9 listopada 1983 do 16 stycznia 1984 r. podjął głodówkę z powodu odmowy przesłania odwołania do Sądu Najwyższego. Do 1989 r. zajmował się kolportażem i koordynowaniem sieci kolportażu (m.in. „Tygodnik Mazowsze”, „BIPS”, „Wolny Głos”, „Zagłębie Miedziowe”, „Solidarność Walcząca”, „Z dnia na dzień”). Również organizował działalność wydawniczą w Lubinie i Połańcu.

Trajkowski Andrzej

Pan Andrzej Trajkowski zatrudniony był we Wrocławskim Przedsiębiorstwie Instalacji Przemysłowych „Instal” na stanowisku brygadzysty, był członkiem NSZZ „Solidarność”. 31 sierpnia 1982 r. podczas pokojowej manifestacji w Lubinie w rocznicę porozumień sierpniowych Andrzej Trajkowski został postrzelony przez funkcjonariuszy komunistycznego aparatu represji. W wyniku rany postrzałowej w głowę zginął na miejscu zdarzenia. (Krzyż odebrała żona Stanisława Trajkowska).

Zmarł Kornel Morawiecki twórca Solidarności Walczącej

W poniedziałek 30 września 2019 r. odszedł do wieczności twórca Solidarności Walczącej, jeden z legendarnych działaczy podziemia lat 80. Kornel Morawiecki. Współorganizator „S” na Dolnym Śląsku; członek „S” na Politechnice Wrocławskiej, delegat na I WZD Regionu Dolny Śląsk, delegat na I KZD, jeden z inspiratorów „Postania do narodów Europy Wschodniej”. Przeciwnik Okrągłego Stołu. 27 września 2019, w uznaniu znamienitych zasług na rzecz przemian demokratycznych w Polsce, za wybitne osiągnięcia w działalności publicznej i państwowej, został przez prezydenta RP Andrzeja Dudę odznaczony Orderem Orła Białego.

Uroczystości pogrzebowa Kornela Morawieckiego

Uroczystości pogrzebowe rozpoczęły się w piątek 4 października wystawieniem trumny w gmachu Sejmu RP. W pożegnaniu uczestniczyli również przedstawiciele NSZZ „Solidarność” Regionu Zagłębie Miedziowe wraz z pocztami sztandarowymi.

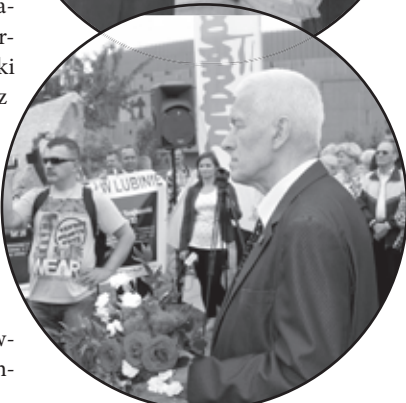
W sobotę w pogrzebie Kornela Morawieckiego uczestniczył przewodniczący Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” Bogdan Orłowski.

Ostatnie pożegnanie Marszałka Seniora Sejmu VIII kadencji rozpoczęło się mszą świętą w warszawskiej Katedrze Polowej Wojska Polskiego. W ceremonii uczestniczył premier Mateusz Morawiecki z członkami rodziny zmarłego, przedstawiciele najwyższych rangą władz państwowych na czele z prezydentem Andrzejem Dudą, marszałkami Sejmu i Senatu Elżbietą Witek i Stanisławem Karczewskim, a także premier Republiki Czeskiej Andrej Babiš, parlamentarzyści, członkowie rządu, wicemarszałkowie Sejmu Ryszard Terlecki i Małgorzata Kidawa-Błońska oraz szef Kancelarii Sejmu Agnieszka Kaczmarska.

Homilię wygłosił abp Marek Jędraszewski, metropolita krakowski. Rozpoczął od przypomnienia słów nieznanego autora z podziemia, przywołanych przez Marszałka Seniora podczas pierwszego posiedzenia Sejmu VIII kaden-

cji przed czterema laty: „Niosę Ciebie Polsko, jak żagiew, jak płomień, gdzie Cię doniosę – nie wiem”. – Był nieustannie zatroskany, by ta żagiew nigdy nie obróciła się w popiół, jej płomień nigdy nie utracił swojego blasku – mówił o zmarłym w homilii abp Jędraszewski.

Prezydent Andrzej Duda powiedział, że Kornel Morawiecki był człowiekiem niezwykle głębokich przekonań, wewnętrznej siły i niezłomności w dążeniu do wolności. – Chciał wolnej, niepodległej Polski, nie godził się na żadną inną – podkreślił prezydent i dodał, że Marsza-

łek Senior dobrze zasłużył się Rzeczypospolitej.

Marszałek Sejmu Elżbieta Witek przypomniała wyjątkową drogę życiową Kornela Morawieckiego. – Wyjątkowo miłował Ojczyznę. Był człowiekiem dla którego takie wartości jak Bóg, Honor, Ojczyzna były bardzo ważne. Będzie nam Pana brakowało. Żegnam Pana w wolnej, suwerennej, demokratycznej Polsce, o którą walczył Pan całe życie i której Pan dożył – zakończyła Elżbieta Witek.

– Przyszło mi pożegnać człowieka niezwykle, który łączył w sobie niezwykle ostry radykalizm z łagodnością, gotowością do współpracy, z łatwością wybaczenia. Był jednym z ojców polskiej niepodległości –

powiedział z kolei były premier Jarosław Kaczyński. Po wystąpieniach list od przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski Stanisława Gądeckiego odczytał abp Marek Jędraszewski.

Po zakończeniu mszy kondukt udał się na Cmentarz Wojskowy na Powązkach, gdzie odbyła się ceremonia pogrzebowa. – Wszystkie twoje czyny, twoje słowa, dobro, które dałeś innym, twoja walka o wolność, wydały wielki plon – powiedział podczas uroczystości Mateusz Morawiecki. Premier podkreślił, że Kornel Morawiecki pragnął pojednania i chciał, by w najważniejszych sprawach Polacy potrafili ze sobą rozmawiać lepiej niż do tej pory. – Nie umarłeś cały. Tak jak pragna-

łeś, niesiemy dalej Polskę, jak żagiew, jak płomień. Ku przyszłości, ku nowym wyzwaniom – podkreślił prezes Rady Ministrów. Głos podczas uroczystości zabrali też członkowie rodziny i przyjaciele zmarłego.

Kornel Morawiecki na pierwszym posiedzeniu Sejmu VIII kadencji powiedział: „Tu, z tej trybuny, padło przed laty dramatyczne pytanie: Czyja jest Polska? Jest jednak jeszcze bardziej doniosłe, ważniejsze pytanie: Dla kogo jest Polska? Żyjemy nie tylko dla siebie, żyjemy i umieramy dla innych”. Marszałek Senior Sejmu VIII kadencji był działaczem opozycji niepodległościowej w czasach PRL. Zaangażowany w walkę z dyktaturą komunistyczną jako założyciel i przewodniczący Solidarności Walczącej. Zmarł 30 września. Miał 78 lat.

Sejm.gov.pl/o Fot: MK, BN, Janusz Wolniak (Solidarność Dolny Śląsk)

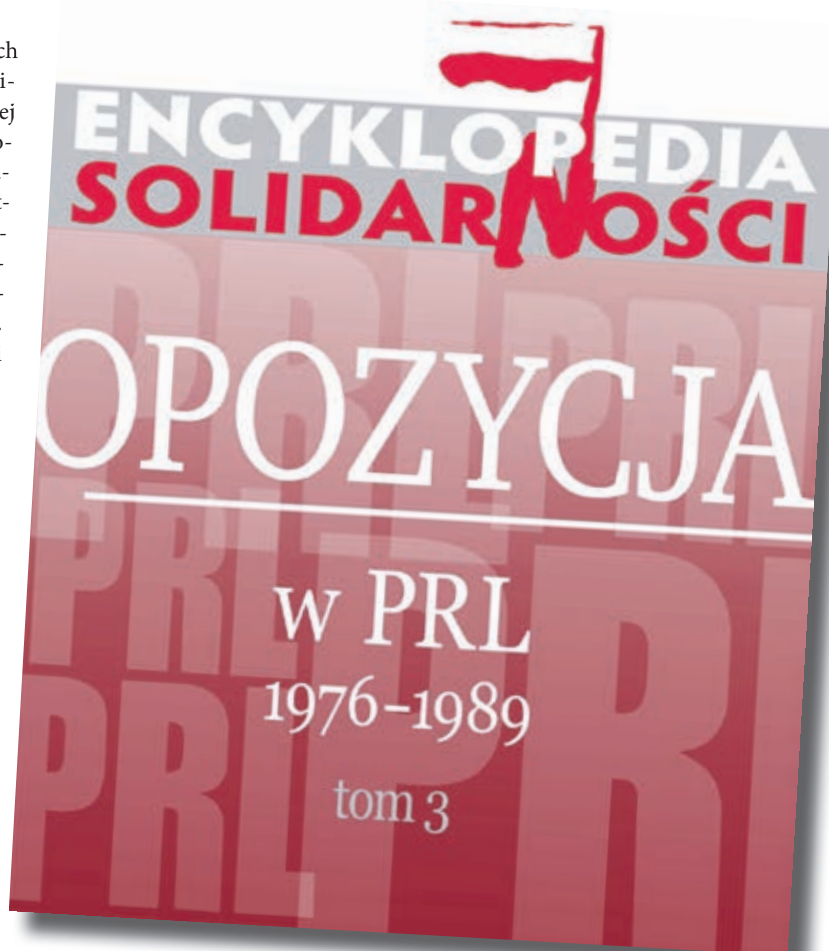
Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989, tom 3

Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989, tom 3, red. nacz. Grzegorz Waligóra, zastępca red. nacz. Łukasz Sołtyś, sekretarz red. Kamil Dworaczek, czł. red. Leszek Próchniak i Marcin Zwolski. Wydawca: IPN, Stowarzyszenie Pokolenie w Katowicach, Warszawa 2019, 700 s., ISBN: 978-83-8098-654-1

NSSZ „Solidarność” powstały w konsekwencji fali strajków latem 1980 r., odegrał niezwykle istotną rolę nie tylko w najnowszej historii Polski, ale i naszej części Europy. To fenomen w historii nie tylko Europy, ale także świata. Dlatego to fenomenalne zjawisko społeczne i polityczne pilnie warto i trzeba dokumentować, badać, opisywać, a następnie ustalenia historyków i innych badaczy popularyzować w społeczeństwie. Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989, której tom 3 trafia do rąk Czytelników, ma na celu możliwie wszechstronne przedstawienie ludzi, struktur organizacyjnych, wydawnictw oraz wydarzeń towarzyszących genezie i działalności tego wielkiego ruchu społecznego, aż do chwili załamania się dyktatury komunistycznej w 1989 r.

W przygotowaniu tomu 3 Encyklopedii Solidarności wzięło udział ponad 230 autorów.

Większość haseł rzeczowych i biogramów została napisana na podstawie szerokiej bazy źródłowej różnej proweniencji i zebranych relacji. Czynniki publikacji wyjątkową, ponieważ wiele ustaleń zostało zaprezentowanych po raz pierwszy, zwięzłe i przystępnym językiem. Encyklopedia Solidarności wydawana jest w tzw. systemie holenderskim, w którym każdy tom zawiera biogramy i hasła od A do Ż. W tomie 3 opublikowano ogółem 1521 tekstów – 1115 biogramów działaczy NSZZ „Solidarność”, organizacji, partii i środowisk opozycji z lat 1976–1989, oraz 406 haseł rzeczowych. Wśród haseł rzeczowych wymienić należy struktury legalne, jawne i podziemne NSZZ „Solidarność” (w tym hasła regionów NSZZ „Solidarność”), czasopisma

wydawane poza cenzurą, ośrodki odosobnienia, niezależne oficyny wydawnicze, wydarzenia, a także parafie/kościół, duszpasterstwa akademickie i Duszpasterstwa Ludzi Pracy, które odegrały istotną rolę dla rozwoju i funkcjonowania środowisk opozycji w wielu miastach Polski.

Redaktorzy naukowemu dołożyli starań, aby w publikacji znalazły się biogramy i hasła z każdego regionu NSZZ „Solidarność” i oprócz działaczy „Solidarności” byli także ludzie ze Studentckich Komitetów Solidarności, Komitetu Obrony Robotników/Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR”, Niezależnego Zrzeszenia Studentów, Konfederacji Polski Nie-

podległej, Solidarności Walczącej, Polskiej Partii Niepodległościowej, Federacji Młodzieży Walczącej i in.

W trzecim tomie Encyklopedii Solidarności znalazły się biogramy osób z naszego regionu: Zofia Bobińska – Jaszczka, Tadeusz Cieślak, Jan Gaca, Mirosław Gojdz, Władysław Józków, Mieczysław Koza, Piotr Kuźmiak, Janusz Sobola, Marian Stępień, Ryszard Zygmunt.

Opisane są również hasła: Biuletyn Informacyjny ZRG Lubin, Duszpasterstwo Ludzi Pracy przy parafii Świętej Trójcy w Legnicy, Międzyzakładowa Komisja Koordynacyjna w Głogowie, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy NSZZ Solidarność Zagłębie Miedziowe w Legnicy, Ośrodek Odosobnienia w Głogowie, Parafia Świętego Jana Chrzyciela w Legnicy, Serwis Informacyjny MKZ NSZZ Solidarność w Legnicy, Solidarność Zagłębia Miedziowego, Solidarność Głogowska, Pismo Uskok, Wolny Głos. ■

Ryszard Proksa na spotkanie z oświatową „Solidarnością”

Na zaproszenie Sekcji Oświatowej „Solidarności” przyjechał do Wrocławia przewodniczący Krajowej Sekcji Ryszard Proksa. Na zebraniu z pracownikami oświaty Dolnego Śląska odniósł się do spraw bieżących, ale przede wszystkim do przedwakacyjnego strajku w szkołach.

W ocenie Proksy podpisanie Porozumienia Płacowego z rządem było jednym z większych sukcesów nie tylko oświaty, ale całego Związku. Inaczej oceniał to większość zebranych, uważając że była to przedwczesna zgoda, a wówczas większość środowiska chciała protestować.

Podczas burzliwego spotkania padło wiele zarzutów. Ryszard Proksa cierpliwie wyjaśniał motyw swojej decyzji. Przypomnił, że miał pozytywne stanowisko w tej sprawie nie tylko swojej sekcji, ale i zgodę Komisji Krajowej, by podpisać stosowne porozumienie.

Przypomnijmy, że na Dolnym Śląsku determinacja ludzi uczest-

nicych w proteście była bardzo duża, strajkowało tu 82 procent szkół, a w całej Polsce według danych rządowych strajkowało 68 procent placówek oświatowych.

Na spotkaniu mówiono też o innych problemach oświatowych – o braku młodych nauczycieli do nauczania zawodu, o awansie zawodowym, biurokracji i o roli rodziców w szkole.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Solidarności z Głogowa i Chojnowa.

Fotitektst:jw(SolidarnośćDolnośląska)

Wydaje: Zarząd Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”, 59-220 Legnica, ul. Fryderyka Skarbka 9, tel. (076) 72-10-878, 72-10-888, 72-10-898, e-mail: legnica@solidarnosc.org.pl, Redaguje zespół. Zdjęcia: Wojciech Obremski,

Drużyna Solidarności z Huty Miedzi Legnica najlepsza

W turnieju o Puchar Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” zagrało 6 drużyn. Zwycięzcą turnieju została drużyna Solidarności z Huty Miedzi Legnica, która pokonała w finale drużynę NSZZ „Solidarność” z Volkswagena 4:0. W meczu o 3 miejsce lepszą okazała się drużyna KGHM Zanam, która pokonała drużynę z Energetyki 4:2.

W turnieju zagrały jeszcze dwie drużyny z MPK Legnica i Sandenu z Polkowic.

Nagrody zwycięzcą wręczali Bogdan Orłowski – przewodniczący oraz Jacek Dziuba – zastępca przewodniczącego.

